

Skien ble lagt i aske Brandnatten mellom 7de og 8 de august 1886

Kilde Skavan Miniforlag Luksefjellminner nr 14 v/Hans Aas.

Det er gjort et betydelig og verdifullt arbeid med å samle opprinnelig informasjon om denne viktige og skjebnesvangre hendelsen i Skiens historie. Du kan lese det hele i sammenheng i det nevnte hefte. Her tas med noen illustrerende klipp fra framstillingen:

"De forhør som vi her skal referere, endte med at den svenske dreiersvend Lindblom ble dømt for "forbrytelse mod straffeloven kapitel 23 §20, til at hensættes i fængsel på vand og brød i 20 tyve dage, samt at betale femti kroner til statskassen. Men Lindblom hadde forårsaket at verdier for ca. 5 millioner kroner gikk opp i luer. "Og en smukke og tradisjons rik by var jevnet med jorden," skriver J. Borchsenius i sin bok Skien før branden i 1886.

År 1886 den 10. august ble forhørsretten satt på Skiens politikammer, administrert av politimesteren i overvær av de før edfestede lagrettemenn - maler Hans Evensen og slakter Johan Johannesen.

"Forhør i andledning av ildebrand lørdag den 7de august om aftenen," er den lakoniske presentasjon av den vældige katastrofe.

Som første vidnet fremstod dreier Samuel Lindblom, født 28. august 1844 i Navstad sogn i Bohuslen. Det er 4 år siden han siste gang kom til Norge. Han kom til Skien ved St. Hanstid 1883 og har senere opholdt sig her.

Han forklarte at han leiet fra april flyttetid forrige år af snekker Anderssen i Prindsens Gade et rum i hans bakbygning i mellemetasjen i Anderssens snekkerverksted. I dette rum stod en Anderssen tilhørende dreierbenk, som vidnet (brukte?) ikke alene til arbeide, som han utførte for Anderssen, men også til annet arbeide. I rummet stod en almindelig ovn.

Fra i fjor høst har vidnet også bodd i dette rummet. I rummet stod det også 2 høvelbenker, av hvilke den ene benyttedes av snekkersvend Muggerud, der var i Anderssens arbeid og den annen av og til av vidnet, der betalte 4 kr. måneden for leie av rummet. Anderssen hadde forbeholdt sig adgang til å ha høvelbenkene der og la dem benytte av sine folk.

Hver aften hadde vidnet å feie rent for dreierbenken og den høvelbenk som han benyttet, og Muggeud for den han brukte. Og dette blev også gjort. En del dreierflis hadde vidnet samlet "ind mellem" dreiebenken og den ene høvelbenk, og "denne flis haug benyttede han til natteleie, idet han ikke havde nogen seng." Den flis, som feides sammen og braktes ut om aftenen, blev lagt i et skjul i gården, så vidt vitnet vet, og han vet at der i forrige uke uten at han kan si hvilken dag, blev kjørt bort fra gården sådan flis.

Da Lindblom tok sig den skjebnesvangre lørdagsrangel "Sistleden lørdag (ordene aften var overstrøket) eftermiddag var vidnet ute og kom på rangel, således at han blev meget beruset", står det videre. Han minnes ikke at han gikk hjem og heller ikke hva han foretok sig inne i rummet. Han har imidlertid satt sig på en stol i nærheten av den flisbunke som han benyttet til natteleie - og er så falt i søvn."

Da han våknet av den sterke heten, forsøkte han å slukke, men forgjeves! Han forsøkte etter eget utsagn å gjøre skikkelig anskrik, ropte brand og han vekket de andre i huset.

"Så vidt han mintes, så han først et par av vekterne, men forøvrigt kan han ikke give nogen nærmere forklaring om, hvorledes det gikk, idet hans berusede tilstand gjorde ham forvirret."

Drukken som han hadde vært var det en noe forvirret og svak forklaring brannstifteren kunne gi. Han hadde i den senere tid gått på fylla både titt og ofte. I forklaringen fremkommer bl annet:

"Han kan således ikke tænke sig at ilden kan være opstået på anden måde, end at han efter at være kommen ind, har villet tænde lys eller pipe og derunder i sin berusede tilstand sluppet brændene fyrstikker fra sig eller på anden måde derved foranlediget ilden. Men han forsikrer gjentagende, at han ikke har nogen som helst bevidsthed om at have gjort noget sådant, eller har vidst noget om ild, før han, som omforklaret, ved sin opvågningen fandt værkstedet i fuld brand."

Arbeidsgiveren og huseieren snekkermester Peder Anderssen ble sammen med arbeidskamerater ført som vitner. Beskrivelse av huset og rutinene kom fram: *"..den nederste (østligste) del av nybygningen til hans hus i Prindsens Gade består av 3 etasjer. I den øverste var snekkerverkstedet med utgang til en åpen svalgang; i annen et rum der var bortleiet til Lindblom og blikkenslager Seth og et rum, i hvilket Anderssen 2 læregutter havde natteleie. I nederste etasje var et av maler Bjørge benyttet malerverksted. I det rum, som benyttedes av snekkersvend Oluf Nilssen Muggerud."*

I heftet rulles detalj for detalj ut om hva som skjedde etter hvert som de mange av byens borgere kommer med sine opplevelser av brannen i form av vitneutsagn eller senere intervjuer i avisene – brannvesen og vekter redegjør. At det var dramatisk fremgår nøkternt og direkte fortalt (i hefte nr 14) av de som opplevde det hele og bildene fra byen før og etter brannen forteller sitt:

Udsigt til Telemarksgaden fra Taarnet i Skiens gamle Kirke.
Ca. 1880^{*)}

Centralpartil fra Skien, lige efter Branden den 7 - 8de August 1886.